

Sygn. akt VIII U 977/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Grażyna Łazowska	
--	--

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2021 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy E. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania E. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 czerwca 2021 r. **nr** (...)

na mocy art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. uchyla zaskarżoną decyzję i sprawę przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społeczny Oddział w Z. do ponownego rozpoznania.

(-) Sędzia SO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 977/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 czerwca 2021r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że E. L. jako pracownik u płatnika składek Sklep (...) S.C. M. K., D. T. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 lutego 2020r.

O decyzji odwołała się E. L..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zajęte w decyzji skarżonej. Wniósł również o zasądzenie od odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Organ rentowy we wcześniejszej decyzji z 15 stycznia 2021r. stwierdził, że E. L. jako pracownik u płatnika składek Sklep (...) S.C. M. K., D. T. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 lutego 2020r.

Od decyzji odwołała się ubezpieczona i Sąd Okręgowy w Gliwicach prawomocnym wyrokiem z 9 marca 2021r. sygn. VIII U 193/21 na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. uchylił ww. decyzję i sprawę przekazał organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnych motywach swojego rozstrzygnięcia Sąd stwierdził, że skarżona decyzja była od początku wadliwa jako skierowana do spółki cywilnej, która nie ma podmiotowości prawnej i nie mogła być stroną postępowania. Wydana została zatem z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przez organem rentowym.

Wskutek uchylenia decyzji z 15 stycznia 2021r. organ rentowy przeprowadził ponownie postępowanie administracyjne w przedmiocie zasadności zgłoszenia ubezpieczonej E. L. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia jako pracownik i następnie wydał decyzję skarżoną. Organ rentowy nie zmienił przy tym adresata tejże decyzji wskazując w dalszym ciągu: Sklep (...), Pan D. T., ul. (...), (...)-(...) Z., a jedynie decyzję przesłał do poszczególnych współników, na adres ich pełnomocnika.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Skarżona decyzja z 22 czerwca 2021r., podobnie jak decyzja wcześniejsza z 15 stycznia 2021r., dotyczy kwestii podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu pracowniczemu. Stroną tego postępowania powinien być zatem płatnik składek na te ubezpieczenia, którym zgodnie z art.4 pkt 2 lit a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2020r., poz.266 ze zm.) jest pracodawca.

Zgodnie z art. 3 Kodeksu pracy, pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników. Spółka cywilna uregulowana została w art.86o k.c. i następnym. Spółka ta nie

ma podmiotowości prawnej, czego konsekwencje wyrażają się między innymi w tym, że stroną zawieranych umów są wszyscy współnicy, a nie spółka; podmiotami praw i obowiązków są wszyscy współnicy, a nie spółka; majątek spółki jest majątkiem wspólnym współników; odpowiedzialność za zobowiązania ponoszą współnicy, a nie spółka oraz w tym, że występuje ona w obrocie, w tym także w procesie, poprzez współników. Także współnicy spółki cywilnej są solidarnie płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne pracowników i do nich powinna być skierowana zaskarżona decyzja. W postanowieniu z 17 czerwca 2014r. sygn. II Uz 34/14 Sąd Najwyższy wskazał, że spory rozstrzygane w postępowaniu w sprawach ubezpieczenia społecznego wynikają ze stosunku prawnego opierającego się na relacji między organem ubezpieczeń społecznych, ubezpieczonym i płatnikiem składek, konstruowanej wokół publicznoprawnej instytucji finansowania i redystrybucji świadczeń z ubezpieczenia społecznego, która to więź powstaje z mocy prawa, automatycznie i niezależnie od woli jej stron. Stronami materialnego stosunku ubezpieczenia społecznego są więc oprócz organu rentowego, ubezpieczony i płatnik składek na te ubezpieczenia. Więż istniejąca pomiędzy płatnikiem a organem rentowym ma charakter pochodny w relacji do stosunku ubezpieczenia, czyli objęcia ubezpieczeniem osoby spełniającej określone ustawowo kryteria. Stroną postępowania o podleganie ubezpieczeniom społecznym i zapłatę składek powinien być zatem płatnik składek na te ubezpieczenia, czyli pracodawca. Skoro nie może być nim spółka cywilna, to status ten przysługuje współnikom. Sąd Najwyższy dalej wskazał, że zgodnie z art.29 k.p.a. w związku z art.123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, stronami postępowania administracyjnego mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, a gdy chodzi o państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne – również jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Spółki prawa cywilnego nie mieszczą się w żadnej kategorii podmiotów wymienionych w art.29 k.p.a. Nie posiadają one bowiem osobowości prawnej i

nie są jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 21 sierpnia 2008r., I OSK 952/07 decyzja skierowana w stosunku do podmiotu, który nigdy nie był i nie mógł być stroną, jest aktem nieistniejącym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego a także sądów powszechnych ugruntowany jest pogląd, że sąd w postępowaniu cywilnym, w tym sąd ubezpieczeń społecznych, może i powinien dostrzegać wady decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania, a więc gdy decyzja taka została wydana przez organ niepowołany lub w zakresie przedmiotu orzeczenia bez jakiegokolwiek podstawy w obowiązującym prawie materialnym, względnie z oczywistym naruszeniem reguł postępowania administracyjnego. W takich przypadkach decyzja jest bowiem bezwzględnie nieważna (nieistniejąca prawnie) i nie wywołuje skutków prawnych. Dotyczy to także decyzji nieistniejącej z uwagi na wydanie jej w stosunku do podmiotu, który nie jest i nie mógł być stroną postępowania, tak jak w niniejszej sprawie spółka cywilna. W wyroku z 14 grudnia 2017r. sygn.. II UK 643/16 (Lex nr 2630492) Sąd Najwyższy stwierdził, że decyzja wymiarowa adresowana do spółki cywilnej podlega uchyleniu (art. 477^{14a} k.p.c.) jako decyzja nieistniejąca, ponieważ spółka taka nie jest płatnikiem składek w rozumieniu art. 4 pkt 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Stanowisko to potwierdził również Sąd Najwyższy w wyroku z 14 grudnia 2017r. sygn. II UK 643/16 wskazując w uzasadnieniu, że decyzja organu rentowego nie może zostać wydana przeciwko spółce cywilnej.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżona decyzja, podobnie zresztą jak wcześniejsza decyzja z 15 stycznia 2021r., jest wadliwa, bowiem została wydana w stosunku do spółki cywilnej, która nie ma podmiotowości prawnej i nie mogła być stroną postępowania. Wydana została zatem z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przez organem rentowym. Nie zmienia tego faktu okoliczność, że organ rentowy decyzję tę doręczył poszczególnym współnikom na adres ich pełnomocnika, bowiem adresat tej decyzji (uwidoczniiony w decyzji) nie uległ zmianie i jest nim nadal spółka cywilna, która nie może być stroną postępowania, zaś decyzja wydana w stosunku do takiego podmiotu, jak to wynika z przeprowadzonych powyżej rozważań, jest aktem nieistniejącym i nie wywołuje skutków prawnych.

W takiej sytuacji, zgodnie z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. decyzja taka podlega ona uchyleniu a sprawa przekazaniu organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, o czym Sąd orzekł w sentencji.

(-) Sędzia Grażyna Łazowska